

Роде наш красний... лемпейовський

Поїдеш "бувало" до родини на гостину, це — нові знайомства, свіжі враження від спілкування. Особливо з людьми старшого віку: "А з куля ви? А чи будете?". І так гріє душу цей місцевий діалект. Та й потече неспішна розмова: "Так ви лемпейовська невістка? А котрого Лемпея?" І розумієш, наскільки світ тісний.

Я виявила, що село — це одне родове дерево з різними гілками — прізвищами. І прізвищами. Лемпеї — так в селі по-вуличному називають родину Хімініх. Сім'я ця шанована в селі, і як показав час, досить відома.

Хімін Іван одружився з Ульяною ще до Першої світової війни. До того, коли молодий господар став під штик, встигли народити трьох синів. Два роки потому скаліченим повернувся додому. Потрібно було підняти господарство, дітей. Сім'я швидко примножувалась, народилось ще четверо хлопчиків. Але жили в достатку: в господарстві було вісім корів, дві пари коней, пара волів, до 20 овець, пасіка складалась з 30 дуплянок, бортів, вуликів. Мали два садки, одним користувалися самі, а другого здавали в оренду євреям. Обробляли 25 гектарів землі. Але найбільшим багатством Івана Лавреновича Хіміна були сини Федір, Савка, Артем, Масій, Олександр, Ісак, Юрко. Земля потребувала великої чоловічої сили. Батько не шкодував грошей і навчав синів ремеслу. Ісак виробляв овечі та телячі шкури, шив кожухи, тому вся родина взимку не мерзла. А жінки ще й вишуканою оздобою на кожухах пишались. Олександр з Масієм шили чоботи, Артем і Федір займалися виключно землеробством. Юрко був кравцем. При радянській владі довгий час завідував у Голубному ательє по пошиву одягу. А в молодості завідував у Білці сільським клубом. При клубі працював гарний хор. Савка ж мав неабиякі організаторські здібності, тому в пана Малинського керував хмелярнею, а пізніше очолив сільську раду.

Гроші в Івана Лаврентійовича, як розповідали очевидці, водились, тому навіть сам пан Малинський із Зірного приходив до нього у позички. Батько випроваджував всіх з хати і, залишившись з паном наодинці, вів з ним вчені розмови. Кажучи сучасною мовою, Іван Хімін встановив елітні зв'язки для розвитку бізнесу. Крім того, допомагав панові робочою силою, а пан доручав йому відповідальну роботу. Восени разом з синами вилловлював рибу у панському ставку і зарплату одержував рибою. Тому сім'я мала сушену рибу на Пилипівку і у Великий піст на юшку. Іван Лавренович у свою чергу збував Малинському мед, якого накачували дві величезні бочки. А якою смачною була вечеря з солоними огірками та медом. Пан навіть дозволяв Іванові Хіміну випасати худобу на своєму полі.

Сини, як один, вирости красивими, статними, тому сім'я стрімко примножувалась. Федір женився на Устині, Савка взяв Кулину, Артему припала до душі Пріська, Олександр одружився з Юхимою, Юрко з Василюю, Ісак взяв Федору, Масій — Теклю. Те, що невісткам на час шлюбу ледь-ледь 16-17 років виповнювалося, нікого не дивувало. Всі були вродливі, а до роботи моторні та вправні. Отож тіснувато стало в батьківській хаті. Тому у 1933 році побудували ще одну хату на шість кімнат. В одній хаті господарювали, харчувалися, в другій, просторішій, новозбудованій спали. І не тільки на ліжках, а й на полицю, печі, на встеленій кулями соломи підлозі. На день виносили їх, а на ніч знову вносили. Важко в це повірити, але в сім'ї ніколи не доходило до серйозних конфліктів. Керував гуртом тепер уже дід Іван і його слово

було для всіх закон.

У живих дітей гляділи дід з бабою, а сини косили збіжжя, невістки в'язали снопи, кожна за своїм чоловіком, гуртом жали просо, вибирали льон. Коли з дітьми була невіправа, на допомогу дідові і бабі залишали котрусь із невісток. А дітей все прибувало і прибувало. Хоч не хоч, постало питання розселення. Мали зароблений ліс і толокою почали будувати нові оселі. Тут же, біля рідного гнізда, праворуч поставили хату для Олександра і Юхими, ліворуч Юркові і Василю, в новозбудованій хаті залишили Савку з Кулиною та Масія з Теклею, за хлівами звели дім для Ісака з Федорою, а Федір з Устиною залишили біля батька, Артем оселився на сусідній вулиці.

Сім'ї відтепер жили окремо, але збирались на сімейну раду, господарство вели разом. Всі одержали по корові, поділились реманентом, кухонним посудом. Жартували, що найбільше пощастило Ісаку, Юрку і Федору, бо їм попало по сковороді. Щоб забезпечити родину посудом, Ісак взявся вилувати олов'яні мідниці та миски. На всю родину було два верстати. Жінки по черзі ткали полотно.

Коли його виготовляли достатньо, дід на тиждень запрошував до хати єврея-кравця і той обшивав всю сім'ю. Цілий тиждень шив та співав. Перейнявши від нього науку, чоловіки і жінки пізніше шили самі.

Лемпейовські молодіці фарбували полотно, тому штани чоловікам та спідниці жінкам були темного кольору. В'язали також з валу панчохи, з вовни шарпетки.

Володимир, син Ісака, згадує, як після повноліття пошили йому штани з телячої шкіри. Пішов він в обнови на вечорниці, а коли вертався додому, його застав у доро-

зі дощ. Штани розкисли. Отож прилаштував їх на печі, щоб за ніч висохли. А коли вранці встав, штани зсохлись і одягнути їх вже не можна було. Траплялися й інші курйози. Савка не мав особливого хисту до землеробства і домашнього господарства. То ж коли його послали за волами, то не змогли дочекатися, бо не зміг їх в ярмо запрягти.

Це я розповіла вам, шановні читачі, лише про два покоління Хімініх, а зараз в селі живе вже шосте їх покоління. Розповідати про них можна безкінечно. Бо це були й талановиті, співучі люди, знали безліч пісень і вміли їх співати.

Коли я прийшла в цю родину і почала працювати в сільському клубі, одинадцять членів роду співало у фольклорному колективі. Це була жива пісенна енциклопедія, прекрасна, яскрава сторінка історії села.

Я вдячна долі, що вона звела мене з такими чудовими людьми, де основним законом сім'ї була повага до батьків. Мої діти теж є спадкоємцями прекрасного роду Хімініх.

...В кожного з Іванових синів по-різному склалась доля. Пройшла Друга світова війна, вона теж торкнулася їх долі. Звичайно, всі вони носять прізвище Хімін, але те, що вони заодно потомки Лемпеїв, теж добре пам'ятають. Серед них чимало прекрасних будівельників, столярів, пасічників, майстрів на всі руки. Коли я запитала, що означає слово: "Лемпей", відповіли: - "Гарний господар".

А в новозбудованій великій лемпейовській хаті нині живуть правнуки діда Савки Петро і Григорій з сім'ями, в селі так і кличуть їх — лемпейовські хлопці. Поряд розрослися інші гілки родинного дерева, скажімо, родина Бецьків, дуже багаточисельна, бо ж в Івана були сестри Анастасія та Василина.

Ось такі розповіді я почула від нащадків Івана та Ульяни. І вирішила розповісти вам про цих унікальних людей.

Валентина ХІМІНА,

завідувачка клубом с. Білка.

НА ФОТО: Федір з Устиною і дітьми; брати Ісак, Артем і Масій.